

Tilinpäätöstiedote 1998 (9.3.1999)

Fortum-konsernin liikevaihto vuonna 1998 oli 50,5 miljardia markkaa (60,0 miljardia markkaa vuonna 1997), liikevoitto 3,5 miljardia markkaa (4,4 miljardia markkaa) ja voitto ennen satunnaisia eriä 2,2 miljardia markkaa (3,0 miljardia markkaa). Tulos osaketta kohden oli 1,62 markkaa (2,70 markkaa). Oma pääoma osaketta kohden oli 30,11 markkaa (29,78 markkaa).

Liikevaihdon lasku johtuu pääasiassa raakaöljyn tradingin supistamisesta noin 6 miljardilla markalla. Liikevaihdon ja liikevoiton laskuun vaikuttivat osaltaan alentunut raakaöljyn hinta ja alhainen sähkön hinta.

Tulosnäkymä vuodelle 1999: Mikäli öljyn ja sähkön markkinahinnat pysyvät vuoden 1999 alun alhaisella tasolla, Fortumin vuoden 1999 toiminnallisen tuloksen arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin kuluneena vuonna.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkona jaettaisiin 0,75 markkaa osakkeelta.

Konsernin avainluvut

	1998	1997
Liikevaihto, Mmk	50 501	60 044
Liikevoitto, Mmk	3 541	4 407
Voitto ennen satunnaisia eriä, Mmk	2 243	2 956
Investoinnit, Mmk	10 119	10 683
Korollinen nettovelka, Mmk	23 180	22 669
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,8	9,7
Oman pääoman tuotto, %	5,7	10,2
Gearing, %	93	90
Omavaraisuusaste, %	38	37
Tulos / osake, mk	1,62	2,70
Oma pääoma / osake, mk	30,11	29,78
Henkilöstö keskimäärin	19 003	17 772

Tilinpäätöstiedote perustuu Fortumin hallituksen toimintakertomukseen 31.12.1998 päättyneeltä tilikaudelta.

Yleistä

IVO-Neste Yhtymä Oy perustettiin 7.2.1998. Suunnitelmana oli luoda uusi energiakonserni, johon yhdistettäisiin Imatran Voima Oy:n (IVO) ja pörssinoteeratun Neste Oyj:n liiketoiminnat. Suomen valtion ja muiden osakkeenomistajien IVO:n ja Nesteen osakkeet tarjouduttiin vaihtamaan uuden energiayhtiön osakkeisiin ja tavoitteeksi asetettiin yhtiön mahdollisimman pikainen listautuminen pörssiin.

Eduskunta hyväksyi IVO:n ja Nesteen liiketoimintojen yhdistämisen huhtikuussa. 30.4.1998 yhtiö julkisti vaihto- ja lunastustarjouksen Nesteen vähemmistöosakkaille.

Suomen valtion omistamat Nesteen osakkeet siirtyivät IVO-Neste Yhtymälle kesäkuun alussa. Samanaikaisesti oli vaihto- ja lunastustarjouksen perusteella yli 95 prosenttia Nesteen vähemmistöosakkaiden osakkeista IVO-Neste Yhtymän omistuksessa. EU:n komissio hyväksyi 2.6.1998 IVO:n ja Nesteen liiketoimintojen yhdistämisen Nesteen tytäryhtiön Gasum Oy:n omistusjärjestelyjä koskevin ehdoin. Kesäkuun puolivälissä yhtiön nimi muutettiin Fortum Oyj:ksi, ja kesäkuun lopussa Suomen valtion ja vähemmistöosakkaiden omistamat IVO:n osakkeet siirrettiin Fortumille. IVOsta ja Nesteestä oli näin tullut Fortumin tytäryhtiöitä. Loput Nesteen osakkeet

lunastettiin elokuussa, josta lähtien Fortum on omistanut IVOn ja Nesteen kokonaisuudessaan. Nesteen osake vedettiin pois Helsingin Pörssistä syyskuun alussa.

Nesteen vähemmistöomistajille tehty vaihtotarjous saatettiin päätökseen Fortumin tarjousmyyntinä toteutetun listautumisannin yhteydessä marras-joulukuussa, kun Suomen valtio tarjosi Fortumin osakkeita kotimaisille ja kansainvälisille sijoittajille sekä yleisölle. Samassa yhteydessä järjestettiin henkilöstöanti. Fortumin osakkeen myyntihinnaksi tuli 32 markkaa. Suomen valtion omistusosuus Fortumista aleni 75,5 prosenttiin. Fortumin osakkeen noteeraus Helsingin Pörssin päälistalla alkoi 18. joulukuuta 1998.

Liiketoiminnan kehittäminen

Fortum keskittyy toiminnassaan energiaan. Tähän tähtäävien liiketoimintastrategioiden kehittäminen aloitettiin välittömästi IVOn ja Nesteen tultua Fortumin tytäryhtiöiksi. Osana strategiaa käynnistettiin lukuisia liiketoiminnan kehitys- ja tehostamishankkeita, joiden odotetaan parantavan Fortumin kannattavuutta lähivuosina. Eräs merkittävä hanke on Fortumin öljytuotteiden ja sähkön myynnin, markkinoinnin, asiakaspalvelun ja niihin liittyvien tukijärjestelmien kokoaminen yhteen yksikköön. Tätä ryhdyttiin valmistelemaan kertomusvuonna.

Toinen merkittävä kehityshanke liittyy eurooppalaisten energiamarkkinoiden avautumiseen kilpailulle. Muun muassa yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa arvioidaan olevan investointimahdollisuuksia, joissa Fortumin eri liiketoimintojen osaamisen yhdistäminen polttoainehankinnasta ja laitosten suunnittelusta niiden käyttöön ja kunnossapitoon voidaan hyödyntää kilpailukykyisellä tavalla.

Fortumin liiketoimintarakenne uudistettiin strategian mukaisesti siten, että kahdeksasta IVOn ja Nesteen liiketoiminnasta muodostettiin viisi Fortumin liiketoimintaa. Fortumin ydinliiketoiminnat keskittyvät energiaan. Nämä ovat Öljy ja kaasu sekä Sähkö ja lämpö, ja niitä tukevat Käyttö ja kunnossapito sekä Engineering. Fortumin viides liiketoiminta on Kemia.

Uuden liiketoimintarakenteen mukainen suunnittelu käynnistettiin syksyllä 1998 ja toiminta tällä rakenteella käynnistyi 1.1.1999.

Fortumin omistukset keskitetään energiaan. Muuhun kuin energiaan liittyvien liiketoimintojen, kuten Neste Chemicalsin, Gasumin ja energiamittareita valmistavan Enermet-konsernin uudelleenjärjestelyt pyritään ratkaisemaan vuoden 1999 kuluessa.

Kertomusvuoden elokuussa Fortum myi 50 prosentin omistusosuutensa petrokemian konsernin emoyhtiöstä Borealis A/S:stä. Omistusosuuden myynti oli osa strategiaa, jonka mukaan Kemia keskittyy liimahartseihin ja teollisiin pinnoitteisiin.

Syyskuussa tehdyillä omistusjärjestelyillä Stockholm Energi AB ja Fortumin omistama Gullspång AB yhdistyivät Birka Energi AB:ksi, jonka Fortum ja Tukholman kaupunki omistavat puoliksi. Birka Energi omistaa ja käyttää voimalaitoksia, lämpölaitoksia ja sähkönjakeluverkkoja sekä kaukolämpö- ja kaukokylmäverkkoja Suur-Tukholman alueella ja keskisessä Ruotsissa. Tämä fuusio vahvistaa Fortumin asemaa Ruotsissa merkittävästi.

Markkinat pääliiketoiminnoissa

Öljy ja kaasu

Raakaöljyn hintojen voimakas lasku jatkui lähes koko kertomusvuoden ajan. Pohjanmeren kevyen Brent-raakaöljyn hinta oli alimmillaan joulukuun alussa 9 dollaria barrelilta. Brent-raakaöljyn keskihinta putosi edelliseen vuoteen verrattuna yli 6 dollaria barrelilta ja oli alle 13 dollaria. Aasian talouskriisin seurauksena öljynkysyntä kasvoi maailmassa vuonna 1998 vain puoli prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Öljyntuotanto kasvoi vastaavasti runsaan prosentin.

Alkuvuonna erityisesti bensiinin kansainvälisten hintojen lasku oli raakaöljyä hitaampaa. Tämä tuki

osaltaan kansainvälisiä jalostusmarginaaleja ja piti ne vuoden alkupuoliskon ajan edellisvuoden vastaavan ajan tasolla. Koko vuodelta jalostusmarginaali jäi kuitenkin Luoteis-Euroopassa edellisvuotta heikommaksi. Fortumin jalostamoiden marginaali pysyi kertomusvuonna kansainvälistä jalostusmarginaalia selvästi parempana.

Vuonna 1998 öljytuotteiden myynti Suomessa oli yhteensä 9,2 miljoonaa tonnia (8,8 miljoonaa tonnia vuonna 1997). Moottoribensiinin myynti väheni 1,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Tärkein syy laskuun oli vuodenvaihteessa 1997/1998 tapahtunut bensiinin polttoaineveron korotus. Dieselöljyn kulutus sen sijaan kasvoi 3,8 prosenttia, kevyen polttoöljyn 4,4 prosenttia ja raskaan polttoöljyn 2,4 prosenttia. Polttoöljyjen kulutuksen kasvuun vaikutti vertailujaksoa kylmempi sää.

Maakaasun myynti Suomessa vuonna 1998 oli 38,9 terawattituntia (3,9 miljardia kuutiometriä). Kasvua edelliseen vuoteen oli 15 prosenttia. Kasvu perustui syksyllä 1997 valmistuneiden uusien maakaasuvoimalaitosten käyttöönottoon. Maakaasun käyttö lauhdesähkön tuotannossa vuonna 1998 oli odotettua vähäisempää.

Sähkö ja lämpö

Pohjoismaissa käytettiin yhteensä 374 terawattituntia sähköä. Sähkönkulutus kasvoi edellisvuoteen verrattuna 2 prosenttia. Suomessa kasvu oli noin 4 prosenttia ja Ruotsissa noin 1 prosentti. Suomessa kasvun painopiste oli loppuvuotta lukuun ottamatta teollisuudessa. Sähköä käytettiin 76,5 terawattituntia, josta teollisuuden osuus oli 55 prosenttia.

Kaukolämmön kulutus oli Suomessa yhteensä 27,6 terawattituntia, mikä oli 5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Vaikka sähkönkulutus edelleen kasvaa, pohjoismaisilla markkinoilla on tällä hetkellä ylikapasiteettia. Suuren sademäärän vuoksi vesivoiman tarjonta vuonna 1998 oli runsasta ja lisäksi alkuvuosi oli pohjoismaissa hieman tavanomaista leudompi. Siksi pohjoismaisen sähköpörssin hintataso oli selvästi alempi kuin aiemmin, mikä heijastui sähkömarkkinoihin.

Liikevaihto

Konsernin tilivuoden liikevaihto oli 50 501 miljoonaa markkaa ja jäi 16 prosenttia edellisvuodesta. Liikevaihdon lasku johtui pääasiassa raakaöljyn tradingin supistamisesta noin 6 miljardilla markalla. Liikevaihtoon vaikuttivat myös alentunut raakaöljyn hinta ja alhainen sähkön hinta. Kaasun liikevaihto kasvoi, vaikka maakaasua käytettiin ennakoitua vähemmän sähkön tuotannossa. Kemian liikevaihdon kasvu johtuu pääasiassa vuoden 1997 lopulla hankitusta itävaltalaisesta Krems Chemie AG:sta.

Fortumin öljytuotteiden kokonaismyynti oli 12,6 miljoonaa tonnia. Kasvua edelliseen vuoteen oli noin 14 prosenttia. Sähkön myynti laski kertomusvuonna 44,5 terawattituntiin, mikä on 8 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaukolämmön ja höyryn toimitukset sen sijaan kasvoivat 11 prosenttia 11,4 terawattituntiin.

Liikevaihdon markkina-alueittaisessa jakaumassa ei tapahtunut kertomusvuoden aikana olennaisia muutoksia. Suomi ja muut pohjoismaat ovat konsernin tärkein markkina-alue. Niiden yhteenlaskettu osuus oli kertomusvuonna 61 prosenttia.

Tulos

Fortumin tulos vuodelta 1998 oli edellisvuotista heikompi. Tuloskehitykseen vaikuttivat erityisesti vuoden 1998 aikana jatkunut raakaöljyn hinnan aleneminen sekä runsaan vesivoimatarjonnan aiheuttama sähkön alhainen hinta.

Konsernin liikevoitto vuonna 1998 oli 3 541 miljoonaa markkaa ja laski 20 prosenttia. Kertomusvuoden liikevoittoa rasittivat alhaisen raakaöljyn ja sähkön hinnan lisäksi ydinjätehuoltovastuun kattamiseksi kirjattu 202 miljoonan markan lisäkulu, joka johtui pääosin ydinjäterahaston antolainauskoron alentamisesta markkinapohjaiseksi (197 miljoonaa markkaa vuonna 1997). Vuoden 1998 liikevoittoa

heikensivät lisäksi öljyn hinnan laskusta aiheutunut, pääasiassa lakisääteiseen velvoitevarastoon kohdistuva öljyn varastotappio sekä kivihiilen alentuneesta hinnasta aiheutunut varaston arvon aleneminen, yhteensä 276 miljoonaa markkaa (222 miljoonaa markkaa). Poistuneet liiketoiminnot sisältävät kantaverkkopalvelut, osakkuusyhtiö Borealixen, polystyreeniliiketoiminnan sekä muut myydyt liiketoiminnot.

Merkittävimmät osakkuusyhtiöt vuonna 1998 olivat Asko, Nynäs Petroleum ja Suomen Kantaverkko (1.1.1999 alkaen Fingrid) sekä syyskuun lopulla muodostettu Birka Energi. Birka Energitä lukuunottamatta osakkuusyhtiöt on konsolidoitu pääomaosuusmenetelmällä. Fortumin osuus näiden osakkuusyhtiöiden tuloksista oli yhteensä 250 miljoonaa markkaa (444 miljoonaa markkaa). Birka Energi on yhdistelty suhteellisella menetelmällä 50 prosentin omistusosuuden mukaan.

Konsernin nettorahoituskulut vähenivät edellisvuodesta 1 298 miljoonaan markkaan (1 451 miljoonaa markkaa) ja olivat 2,6 prosenttia liikevaihdosta. Voitto ennen satunnaisia eriä oli 2 243 miljoonaa markkaa (2 956 miljoonaa markkaa).

Voitto ennen veroja oli 2 214 miljoonaa markkaa (4 895 miljoonaa markkaa). Lasku johtui heikentyneen kannattavuuden lisäksi konsernirakenteen muutoksiin liittyneistä satunnaisista eristä vuonna 1997. Kantaverkkoliiketoiminnan ja Borealixen myyntien vaikutus oli yhteensä noin 2,4 miljardia markkaa. Vuoden 1997 satunnaisiin eriin sisältyi lisäksi 567 miljoonan markan varaus, jolla katettiin Loviisan ydinvoimalaitoksen tulevia ydinjätehuoltomaksuja.

Tilikaudelle kirjatut verot olivat 785 miljoonaa markkaa (547 miljoonaa markkaa). Laskennallinen verovelka kasvoi 12 miljoonaa markkaa ja oli 4 038 miljoonaa markkaa (laski 741 miljoonaa markkaa vuonna 1997).

Tilikauden voitto oli 1 267 miljoonaa markkaa (4 040 miljoonaa markkaa) ja tulos osaketta kohden oli 1,62 markkaa (2,70 markkaa). Sijoitetun pääoman tuotto oli 7,8 prosenttia (9,7 prosenttia) ja oman pääoman tuotto 5,7 prosenttia (10,2 prosenttia).

Rahoitus ja rahoitusasema

Konsernin rahoitusasema säilyi vakaana kertomusvuoden aikana. Gearing (nettovelkojen suhde omaan pääomaan) oli vuoden päättyessä 93,2 prosenttia eli hieman edellisvuotta korkeampi.

Korollinen nettovelka oli vuoden päättyessä 23 180 miljoonaa markkaa (22 669 miljoonaa markkaa). Korollisen nettovelan määrään vaikutti merkittävästi toisaalta kertomusvuonna toteutetut osakehankinnat ja toisaalta Borealixen sekä loppuvuodesta toteutuneiden pörssiosakkeiden myynnit. Yhdysvaltain dollarin heikentyminen Suomen markkaan nähden sitä vastoin vähensi osaltaan valuuttamääräisen velan määrää markkoissa. Fortumin kotimaiset yritystodistusohjelmat muutettiin euromääräisiksi ja niiden yhteismäärää kasvatettiin 1,1 miljardilla markalla.

Vaikka lainojen määrä lisääntyi vuoden lopulla, konsernin nettorahoituskulut alenivat 153 miljoonaa markkaa edellisestä vuodesta. Kehitykseen vaikuttivat markkinakoron ja korkomarginaalien aleneminen, keskimäärin alempi lainamäärä sekä suuremmat kurssivoitot. Nettorahoituskulut liikevaihdosta oli 2,6 prosenttia (2,4 prosenttia).

Konsernin maksuvalmius säilyi hyvänä. Likvidejä varoja oli vuoden päättyessä yhteensä 3 352 miljoonaa markkaa (3 943 miljoonaa markkaa). Tämän lisäksi konsernilla oli käytettävissään yhteensä noin 5,5 miljardia markkaa nostamattomia valmiusluottoja.

Konsernin tärkeimmät lainavaluutat rahoitusleasingsopimukset mukaan lukien olivat Ruotsin kruunu (osuus noin 52 prosenttia kaikista lainoista), Suomen markka (noin 22 prosenttia) ja Yhdysvaltain dollari (osuus noin 19 prosenttia kaikista lainoista). Lainojen keskikorko suojausjärjestelyjen jälkeen oli vuoden päättyessä 5,7 prosenttia.

Investoinnit

Investointien kokonaismäärä vuonna 1998 oli 10 119 miljoonaa markkaa (10 683 miljoonaa markkaa). Investoinnit kohdistuivat suurelta osin Sähkö ja lämpö -liiketoiminnassa tehtyihin osakehankintoihin. Investointisummaan sisältyy hankittujen konserniyhtiöiden hankintahetken korollisia nettovelkoja yhteensä 4 668 miljoonaa markkaa (472 miljoonaa markkaa), josta pääosa, 4 280 miljoonaa markkaa, aiheutuu Birka Energi -konsernin muodostamisesta syyskuussa 1998.

Vuoden 1998 osakeinvestoinnit olivat yhteensä 6 323 miljoonaa markkaa (6 810 miljoonaa markkaa). Merkittävimmät osakehankinnat vuonna 1998 ilman hankintahetken nettovelkoja olivat:

Gullspång Kraft AB, Ruotsi, 545 Mmk, Karlskoga Energi och Miljö AB, Ruotsi, 223 Mmk, Regional Power Generators Ltd, Iso-Britannia, 136 Mmk, Tuusulanjärven Energia Oy, Suomi, 275 Mmk, Koillis-Pohjan Sähkö Oy, Suomi, 82 Mmk.

Suurista investoinneista merkittävin on Åsgardin öljy- ja kaasukentän kehittäminen Norjassa. Öljyntuotannon on määrä alkaa Åsgardilla vuoden 1999 huhtikuussa ja kaasuntuotannon vuoden 2000 lopulla. Vuoden 1998 loppuun mennessä Fortum oli investoinut 2,0 miljardia markkaa Åsgard-hankkeeseen öljyntuotannon aloittamiseksi. Tämän lisäksi Fortum arvioi investoivansa Åsgardiin vielä noin 1,2 miljardia markkaa kaasuntuotannon ja -siirron käynnistämiseksi.

Öljy-liiketoiminnan vähittäismyyntiverkon laajentamiseen ja uusimiseen liittyvät investoinnit olivat yhteensä 262 miljoonaa markkaa. Tästä noin kaksi kolmasosaa liittyi Suomessa sijaitseviin vähittäismyyntipisteisiin ja loppu Pietarin alueen, Baltian maiden ja Puolan liikenneasemien kehittämiseen.

Loviisan voimalaitoksessa aloitettiin vuonna 1998 uudistusohjelma, jonka tarkoituksena on pidentää voimalaitoksen käyttöikää ja uudistaa laitosyksiköitä tehon nostamiseksi. Työ on tarkoitus saada valmiiksi vuonna 2000 ja sen on arvioitu maksavan yhteensä 200 miljoonaa markkaa.

Fortumin kokonaisinvestointien määrän arvioidaan myös lähivuosina pysyvän korkeana. Edellytyksenä on kuitenkin investointikohteiden riittävä kannattavuus ja toisaalta kokonaisinvestointien mitoittaminen konsernin kassavirran kehitykseen.

T&K-toiminta

Tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin Fortum-konsernissa 546 miljoonaa markkaa, joka oli 1,1 prosenttia liikevaihdosta.

Öljy-liiketoiminnassa jatkettiin entistä vähäpäästöisempien liikennepolttoaineiden ja ympäristömyönteisten moottoriöljyjen kehittämistä. Fortumin reformuloidut bensiinit ja vähärikkiset, vähän aromaatteja sisältävät dieselöljyt ylittävät jo nyt EU-maissa vuonna 2000 pakollisiksi tulevat bensiinien ja dieselöljyjen laatuvaatimukset. Lisäksi useimmat Fortumin liikennepolttonesteistä vastaavat jo nyt vuonna 2005 voimaan tuleviksi suunniteltuja EU:n laatuvaatimuksia.

Sähkön ja lämmön tuotantotapojen kehitystyö keskittyi erityisesti kaukolämpövoimaan ja teollisuuden yhdistettyyn sähkön ja lämmön tuotantoon (CHP) ja kaasukombivoimalaitoksiin. Fortumin avainteknologioihin kuuluvaa monen polttoaineen samanaikaisen käytön hallintaa vahvistettiin edelleen.

Vuosi 2000

Fortumin kaikissa ydinliiketoiminnoissa häiriöttömällä toiminnalla on oleellinen merkitys. Siksi konsernissa on käynnissä laaja vuosi 2000 -ohjelma. Ohjelmalla varmistetaan tietotekniikan ja teknisen infrastruktuurin häiriötön toiminta kaikissa Fortumin liiketoiminnoissa. Ohjelma kattaa muun muassa öljynjalostamojen, voima- ja lämpölaitosten, sähkönsiirron ja -jakelun sekä kiinteistöjen tekniset järjestelmät, viestiyhteydet, dataverkot sekä teknisen suunnittelun ja hallinnon tietojärjestelmät. Myös ulkopuolisille asiakkaille toimitetut järjestelmät kuuluvat ohjelman piiriin.

Vuosi 2000 -työ aloitettiin jo vuonna 1996, mutta kokonaisvaltaiset, koko liiketoimintaa käsittävät

hankkeet käynnistettiin vuonna 1997. Valtaosa työstä valmistui vuoden 1998 loppuun mennessä osana normaaleja huolto- ja kunnossapitotöitä. Fortumin tavoitteena on saavuttaa vuosi 2000 -valmius kaikilta oleellisilta osiltaan viimeistään elokuussa 1999 huoltoseisokkien yhteydessä.

Tärkeimpien asiakkaiden ja toimittajien vuosi 2000 -valmiudet on pyritty varmistamaan kyselyin. Kolmansien osapuolten toimittamien järjestelmien vuosi 2000 -yhteen-sopivuuteen Fortum voi kuitenkin vaikuttaa vain rajoitetusti.

Fortumin vuosi 2000 -ohjelman toteuttamiseen on osallistunut runsaat sata omaa asiantuntijaa. Tähänastiset kustannukset ovat olleet noin 80 miljoonaa markkaa. Kokonaiskustannusten arvioidaan jäävän alle 150 miljoonan markan.

Fortumin tekninen osaaminen tällä alueella on vahva ja konsernin johto arvioi, ettei vuosituhaten vaihteeseen liity Fortumin toiminnan kannalta merkittäviä pulmia.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli vuonna 1998 keskimäärin 19 003 henkilöä, mikä on 1 231 enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäykseen vaikuttivat eniten Sähkö ja lämpö sekä Käyttö ja kunnossapito -liiketoimintoihin hankitut uudet yhtiöt. Lisäksi vuoden 1998 keskimääräiseen lukuun sisältyy puolet eli 1991 henkilöä syyskuussa muodostetun Birka Energi -konsernin henkilöstöstä. Kemian henkilöstön lisäys aiheutuu vuoden 1997 lopulla hankitusta Krems Chemie AG:sta. Konsernin emoyhtiössä, Fortum Oyj:ssä oli henkilöstöä vuoden lopussa 23.

Ympäristö

Vuoden lopulla hallitus hyväksyi Fortumin ympäristö-, terveys- ja turvallisuuspolitiikan, joka ottaa huomioon ilmastonmuutoksen yhtenä keskeisimmistä asioista. Lähtökohtana on asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamuksen ansaitseminen, joka perustuu vastuullisuuteen kaikessa toiminnassa. Fortumille ympäristöosaaminen avaa liiketoimintamahdollisuuksia.

Fortumin tuotantolaitoksilla jatkettiin ympäristöjärjestelmien kehittämistä ISO 14001 -standardin mukaan.

Konsernirakenteen muutokset

Katsauskaudella Fortum hankki omistukseensa loput ruotsalaisen Gullspång Kraft AB:n osakkeista. Syyskuussa 1998 hyväksyttiin Fortumin ja Tukholman kaupungin puoleksi omistaman Birka Energin muodostaminen, jossa liitettiin yhteen Fortumin omistaman Gullspång Kraft AB:n ja Tukholman kaupungin omistaman Stockholm Energi AB:n liiketoiminnat. Birka Energi on asiakasmäärältään Ruotsin suurin ja tuotantokapasiteetiltaan kolmanneksi suurin energiayhtiö.

Syyskuun lopulla hankittiin 49 prosentin osuus eteläruotsalaisesta Karlskoga Energi och Miljö AB:stä. Joulukuussa 1998 Lidingön kaupunki päätti myydä omistamansa Lidingö Energi AB:n kaikki osakkeet Fortumin osakkuusyhtiö Birka Energi AB:lle. Kauppa edellyttää Lidingön kaupunginvaltuuston hyväksymistä.

Alkuvuodesta 1998 Fortum hankki loput 70 prosenttia Tuusulanjärven Energia Oy:n osakkeista. Lokakuussa tehdyillä kaupoilla Koillis-Pohjan Sähkö Oy:stä tuli Fortumin tytäryhtiö 54 prosentin omistuksella. Tammikuussa 1999 toteutettujen osakekauppojen jälkeen omistusosuus on 99 prosenttia.

Virossa marraskuussa toteutetun tarjouskilpailun perusteella Fortum hankki 95 prosenttia AS Läänemaa Elektrivõrkistä.

Brittiläinen voimalaitosyhtiö Regional Power Generators Ltd siirtyi loppuvuodesta kokonaan Fortumin

omistukseen. Yhtiö omistaa Briggin kaasuvoimalaitoksen Koillis-Englannissa. Skotlantiin perustettiin voimalaitosyhtiö Grangemouth CHP Ltd, joka rakentaa British Petroleumin jalostamolle sähköä ja lämpöä toimittavan uuden CHP-kaasuvoimalaitoksen. Fortumin osuus yhtiöstä on 75 prosenttia.

Thaimaassa Fortum kasvatti omistustaan Laem Chabang Power Ltd:ssä 25 prosentista 75 prosenttiin.

Katsauskauden jälkeen helmikuussa 1999 Fortumin tytäryhtiö Länsivoima Oyj hankki omistukseensa 28 prosenttia Espoon Sähkö Oyj:n osakkeista.

Elokuun 1998 alussa vahvistettiin kaupat, joilla Fortum myi 50 prosentin osuutensa polyolefiineja tuottavasta Borealis A/S:sta. Elo-syyskuun vaihteessa Fortum myi 6,7 prosentin omistuksensa malesialaisesta voimalaitosyhtiöstä Powertek Berhardista.

EU:n komissio on edellyttänyt Fortumin 75 prosentin omistuksen alentamista Gasum Oy:ssä 25 prosenttiin. Päätöksen mukaan omistusjärjestelyt on toteutettava ennen 3.6.1999.

Helmikuussa 1999 Kemia-liiketoiminta yhtiöitettiin Neste Chemicals Oy:ksi. Maaliskuun 1999 alusta Neste Oyj:n nimi muutettiin Fortum Oil and Gas Oy:ksi, Imatran Voima Oy:n nimi Fortum Power and Heat Oy:ksi ja IVO Tuotantopalvelut Oy:n nimi Fortum Service Oy:ksi. IVO Power Engineering Oy:n nimi muutettiin vuoden 1999 alusta Fortum Engineering Oy:ksi.

Konsernin hallinto

IVO-Neste Yhtymä Oy:n perustamisen yhteydessä 30.1.1998 yhtiölle nimitettiin hallitus, joka vastaa yhtiön johtamisesta. Hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä, joiden toimikausi on neljä vuotta. Hallitukseen kuuluvat Matti Vuoria (puheenjohtaja), Krister Ahlström (varapuheenjohtaja), Jaakko Ihamuotila, L.J. Jouhki, Heikki Marttinen, Heikki Pentti ja Gerhard Wendt.

Konsernin pääjohtajana toimii Heikki Marttinen.

EU:n komission hyväksytyä Fortumin muodostamisen ylimääräinen yhtiökokous 25.6.1998 valitsi Fortumille hallintoneuvoston, joka vastaa yhtiön johdon valvonnasta. Hallintoneuvostoon kuuluu 17 jäsentä. Lisäksi kokouksiin osallistuu neljä henkilöstön edustajaa. Hallintoneuvoston jäsenten toimikausi on yksi vuosi.

Strategian mukaisen uuden liiketoimintarakenteen muodostamisen jälkeen hallitus nimitti 2.11.1998 johtajat konsernin viidelle liiketoiminnalle. Nimitykset astuivat voimaan vuoden 1999 alusta.

Yhtiökokoukset

Perustava yhtiökokous 26.1.1998 hyväksyi yhtiön perustamiskirjan osakemerkintöineen ja yhtiöjärjestyksen. Kokous valitsi yhtiölle myös hallituksen, pääjohtajan ja tilintarkastajat.

Ylimääräinen yhtiökokous 9.4.1998 hyväksyi omistusjärjestelyjä ym. koskevan sopimuksen. Suomen valtio ja IVO-Neste Yhtymä sopivat valtion omistamien Nesteen osakkeiden siirrosta IVO-Neste Yhtymälle apporttina IVO-Neste Yhtymän osakkeita vastaan.

Ylimääräinen yhtiökokous 28.4.1998 päätti muuttaa yhtiön julkiseksi osakeyhtiöksi ja liittää yhtiön osakkeet arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiökokous päätti myös Nesteen osakkeenomistajille tehtävään vaihtotarjoukseen liittyen yhtiön osakepääoman korottamisesta.

Ylimääräinen yhtiökokous 17.6.1998 päätti muuttaa yhtiön nimen IVO-Neste Yhtymä Oyj:stä Fortum Oyj:ksi.

Ylimääräinen yhtiökokous 25.6.1998 päätti yhtiöjärjestykseen tehtävistä lisäyksistä, jotka koskivat hallintoneuvostoa ja sen tehtäviä sekä osakkeiden lunastusvelvollisuus-lauseketta. Samassa yhtiökokouksessa päätettiin myös Suomen valtiolle ja Kansaneläkelaitokselle suunnattavasta uusmerkinnästä, jossa näiden omistamat IVO:n osakkeet siirrettiin Fortumille apporttina Fortumin

osakkeita vastaan.

Ylimääräinen yhtiökokous 8.9.1998 päätti valtuuttaa yhtiön hallituksen yhden vuoden kuluessa päättämään yhtiön osakepääoman korottamisesta henkilöstöannilla ja henkilöstön kannustinjärjestelmään liittyvästä optiolainan ottamisesta sekä optio-oikeuksien antamisesta yhtiön tai sen tytäryhteisöjen johtoon kuuluville henkilöille osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poiketen.

Ylimääräinen yhtiökokous 17.11.1998 peruutti 8.9.1998 hallitukselle annetun valtuutuksen optio-oikeuksista ja antoi hallitukselle uuden vastaavan valtuutuksen optio-oikeuksien antamiseen.

Näkymät vuodelle 1999

Raakaöljyn hintaan ei odoteta merkittäviä muutoksia vuoden alkupuolella. Vuoden alussa öljyn kansainvälinen jalostusmarginaali on ollut erittäin alhainen. Fortumin jalostamoiden marginaalit pysyvät edelleen kansainvälistä viitemarginaalia parempina. Hintakilpailu Suomen öljytuotemarkkinoilla jatkuu kireänä.

Kaasun kysyntä Suomessa kasvaa edelleen. Useiden kaasua käyttävien voimalaitosten suunnittelua on lykätty alhaisen sähkönhinnan vuoksi. Pitemmällä tähtäyksellä kaasun kilpailukyky lisääntyy erityisesti kaupunkien ja teollisuuslaitosten CHP-hankkeissa. Gasumin osakemyynnin valmistelut ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti.

Sähkönhintaa on säilynyt erittäin alhaisella tasolla, eikä tähän ole näköpiirissä olennaisia muutoksia. Uuden voimalaitoskapasiteetin rakentamistarve pohjoismaiden markkinoilla on lähivuosien aikana vähäinen. Jakelutoiminnan rakenteiden muutos jatkuu kuitenkin vilkkaana pohjoismaissa, minkä seurauksena erityisesti jakeluyhtiöiden omistus keskittyy.

Ydinliiketoimintoihin kuulumattomien omistusten ja omaisuuserien myyntien valmistelu on edennyt suunnitellusti. Fortumin liiketoiminnan johtamisjärjestelmiä kehitetään edelleen toiminnan joustavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi.

Mikäli öljyn ja sähkön markkinahinnat pysyvät vuoden 1999 alun alhaisella tasolla, Fortumin vuoden 1999 toiminnallisen tuloksen arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin kuluneena vuonna.

Ehdotus voittovarojen käytöksi

Konsernin vapaa oma pääoma 31.12.1998 on 7 919 miljoonaa markkaa, josta jakokelpoiset varat ovat 7 919 miljoonaa markkaa. Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.1998 on 989 240 073,92 markkaa.

Hallitus ehdottaa, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 1998 osinkoa 0,75 markkaa osaketta kohti eli yhteensä 588 586 976,25 markkaa ja varaa yleishyödyllisiin tarkoituksiin käytettäväksi 500 000 markkaa. Loppuosa jakokelpoisista varoista jätetään voittovaroihin.

Helsingissä maaliskuun 8. päivänä 1999

Fortum Oyj
Hallitus